

ресурс]. – Режим доступу: <http://catholicnews.org.ua/u-ssha-ta-angliyi-poshiryuietsya-moda-na-zminu-stati-ditey>.

11. Про затвердження Правил внесення змін до актових записів цивільного стану, їх поновлення та анулювання: наказ Міністерства юстиції України від 12.01.2011 № 96/5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0055-11>.

УДК 347.78 (043.2)

Нечипорук М. Ю., Шай Я. О., студенти,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Білоусов В. М., старший викладач

ОСОБЛИВОСТІ ДОГОВОРУ ПРО ПЕРЕДАЧУ ВИКЛЮЧНИХ ПРАВ НА ВИКОРИСТАННЯ ТВОРІВ НАУКИ, ЛІТЕРАТУРИ, МИСТЕЦТВА

На сьогоднішній день об'єкти авторського права все більше стають не лише засобом для задоволення своїх моральних та духовних потреб, а й цінним капіталом. Значення та роль авторського права в світі ні в кого не викликає сумнівів, оскільки саме воно забезпечує права авторів творів, тобто захищає їх творчу (інтелектуальну) діяльність.

Вищезазначене спонукає до детального вивчення та аналізу норм, що стосуються договірних відносин в даній сфері. Для забезпечення реалізації майнових авторських прав на твір укладається договір про передачу прав на використання твору, що надає змогу автору отримати винагороду за свою творчу (інтелектуальну) діяльність.

Згідно положень Закону України «Про авторське право і суміжні права» [1] договір на право використання творів є авторським договором. Проте даний Закон не дає чіткого визначення авторського договору, лише в ст. 31 зазначено, що передача майнових прав автора (чи іншої особи, яка має авторське право) оформляється авторським договором.

В доктрині права інтелектуальної власності існують певні розробки щодо авторського договору. Так, О. А. Підпригора під авторським договором вважає угоду автора чи його правонаступників з іншими особами про вчинення відповідно до закону будь-яких дій з приводу використання, користування та розпорядження твором [2, с. 230]. А. О. Кодинець зазначає, що авторський договір – це вид цивільно-правового договору, спрямований на набуття, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків на об'єкти інтелектуальної власності [3, с. 238-239]. О. В. Жилінкова під авторським договором розуміє домовленість сторін, згідно з якою одна сторона – автор (інша особа, яка

має авторське право) зобов'язується передати майнові права на твір, або надати дозвіл на використання твору іншій стороні – користувачеві, а друга сторона зобов'язується сплатити за це винагороду та (або) здійснити певні дії [4, с. 12].

Автор (чи інша особа, яка має авторське право) може передати свої майнові права будь-якій іншій особі повністю чи частково. Передача майнових прав автора (чи іншої особи, яка має авторське право) оформляється авторським договором.

Цивільний кодекс України, прямо не вказуючи на авторські договори та договори про передачу суміжних прав як на окремі види договорів, визначає, що розпорядження майновими правами інтелектуальної власності здійснюється на таких підставах:

- ліцензії на використання об'єкта права інтелектуальної власності;
- договору про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності;
- договору про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності;
- іншого договору щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності [5, с. 26].

Відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 638 ЦК України істотними умовами договору є предмет договору, умови, що визначені законом як істотні або є необхідними для договорів даного виду, а також усі ті умови, щодо яких за заявою хоча б однієї із сторін має бути досягнуто згоди [6, с. 378].

Застосування авторських договорів докладніше врегульовано Законом України «Про авторське право і суміжні права». Майнові права, що передаються за авторським договором, мають бути у ньому визначені. Майнові права, не зазначені в авторському договорі як відчужувані, вважаються такими, що не передані.

Автору та іншій особі, яка має авторське право, належить виключне право надавати іншим особам дозвіл на використання твору будь-яким одним або всіма відомими способами на підставі авторського договору. Використання твору будь-якою особою допускається виключно на основі авторського договору, за винятком випадків вільного використання твору, передбачених статтями 21-25 Закону України «Про авторське право і суміжні права» [7, с. 221].

Предметом авторського договору є майнові правовідносини, які виникають відповідно до договору (дії, які особи зобов'язуються вчинити згідно з договором, майнові права, що передаються за договором тощо). Об'єктом авторського договору виступають конкретні твори науки, літератури, мистецтва тощо, які є створеними на момент укладення договору та втіленими у відповідній формі, а також ті, які автор зобов'язується створити в майбутньому відповідно до договору [8, с. 12]. Отже, об'єктом договору про передачу прав на використання твору є сам

твір, а предметом даного виду договору являються майнові права на твір, які автор передає користувачеві.

Не менш важливою істотною умовою є ціна договору, тобто винагорода, яка повинна бути виплачена автору за використання об'єкта інтелектуальної власності. Відповідно до п. 2 ч. 2 ст. 33 Закону України «Про авторське право і суміжні права» авторська винагорода визначається у договорі у вигляді відсотків від доходу, отриманого від використання твору, або у вигляді фіксованої суми чи іншим чином. При цьому ставки авторської винагороди не можуть бути нижчими за мінімальні ставки, встановлені Кабінетом Міністрів України.

На основі зазначеного вище, договір про передачу прав на використання твору за своєю юридичною природою є цивільно-правовим, у зв'язку з чим саме норми цивільного права, які регулюють загальні положення про договір поширюються на зазначений вид авторського договору.

Література

1. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23 грудня 1993 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3792>.

2. Цивільне право України: підручник: у 2 кн. / О. В. Дзера (кер. авт. кол.), Д. В. Боброва, А. С. Довгерт та ін.; за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової. – 2-е вид. допов. і перероб. – К.: Юрінком Інтер, 2013. – Кн. 2. – 640 с.

3. Альманах цивілістики: збірник статей. Вип. 3 / под ред. Р. А. Майданника. – К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2010. – 332 с.

4. Жилінкова О. В. Договори в сфері реалізації майнових прав на музичний твір: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Олена В'ячеславівна Жилінкова. – К.: Б.в., 2014. – 20 с.

5. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

6. Цивільне право України. Договірні та не договірні зобов'язання: підруч. / С. С. Бичкова, І. А. Бірюков, В. І. Бобрик та ін.; за заг. ред. С. С. Бичкової. – К.: КНТ, 2013. – 498 с.

7. Иоффе О. С. Избранные труды: в 4-х т. Т. III. Обязательственное право. – СПб.: Издательство «Юридический центр Пресс», 2004. – 837 с.

8. Завальна Ж. В. Видавничий договір як вид авторського договору: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Ж. В. Завальна. – К.: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького, 2002. – 15 с.